

ወደዓዊ ሐቅታትን ሐሰታትን ክታቦት ኮቪድ-19

ሐሰት: ክታቦት ኮቪድ-19 ዘይተረጋገጸ እዩ።

ወደዓዊ ሐቅ: ክታቦት ኮቪድ-19 ዝተረጋገጸን ዝሰርሕን እዩ።

ድሕንነት ዋና ኣቐዳምነት ዝወሃቦ ጉዳይ [ከይዲ ድሕንነት ምዕባልን ምጽዳቕን \(ምርግጋጽን\) U.S.](#) እዩ። ናይ ኮቪድ-19 ክታቦታት ምዕባል ከይዲ ከም ሰዓል ወይ ናይ ንፍዮ ክታቦት ንዝበሉ ንኻልኣት ክታቦታት ንምምዕባል ዝተወሰዱ ኩሎም ከይድታት ዝሰዓበ እዩ። እዚ እም ድማ ንሚልዮናት ነበርቲ ኣሃዮ ብብቐዓት ክሕልዉ ክኢሎም እዮም። ናይ ዩናይትድ ስቴትስ ምምሕዳር መግቢን መድሓኒታትን (FDA)፣ ከምኡውን ናይ ውልቀ ሕክምናዊ በዓል ሞያታት፣ ኩሉ ዝርዝር ክታቦት ኮቪድ-19 ብሙሉእን ብጽርየትን ዝተገምገመ ምዃኑ ኣረጋገጸም ኣለዉ። መረዳኢታታት ናይ ኮቪድ-19 ክታቦታት ድሕንነቶም ዝተሓለወ ምዃኑን ንኮቪድ-19 ኣብ ምክልኻል ከምዝሰርሑ ኣረጋገጸም ኣለዉ። ካብቶም ናብ FDA ንሃንደበታዊ ጥቕሚ ክውዕሉ ዝቐረቡ ክታቦታት ኣብ 3ይ ደረጃ ክሊኒካዊ ፈተነ ምስ 70,000 ተሳተፍቲ ኣብ ክልተ ጉጅለ ናይ [ፋይዘር-ባዮ ኤንቴክ \(Pfizer-BioNTech\) ክታቦት 95% ዝሰርሕ ነይሩ](#)፣ ከምኡውን ናይ [ሞደርና \(Moderna\) ክታቦት 94% ዝሰርሕ ነይሩ](#)። ዋላ ናይ ኮቪድ-19 ክታቦታት ባዕሎም ኣብ ቀረባ እዋን ዝተዳለዉ እዮም፣ ኣብ mRNA ክታቦት ኣብ ጥቕሚ ብዝወጣሉ ቴክኖሎጂ፣ ፋይዘር-ባዮ ኤንቴክ (Pfizer-BioNTech)ን ሞደርናን፣ ንዓሰርተ ዓመታት ዝተጸንዐ እዩ።

ሐሰት: ክታቦት ኮቪድ-19 ብህጻን ዝተዳለውን ብጣዕሚ ዝቐልጠፈን እዩ።

ወደዓዊ ሐቅ: ናይ ክታቦት ኮቪድ-19 ምዕባልን ክሊኒካዊ ፈተነታትን ሙሉእ ብሙሉእ ዝተኻየዱን፣ ንከይዲ ብዝተፈላለየ መግዲ ናይ ምክያድ ሳይንሳዊ መገድታት ምስጋና ይኹኖም እም ድማ፣ ብእኹል ኩነታት ክምዕብሉ ክኢሎም እዮም።

ንናይ ክታቦት ከይዲ ምዕባል ዝተወሰደ ሓጺር መገዲ የለን። ከም ዉጽኢት [መስርዓዊ ጻዕርታት](#) እቲ ከይዲ ብሓባር ዝግበሩ ፈተነታት ብቐልጠ-ፍ ንክክየድ ተኻኢሉ ኣሎ፣ ናይ ኣዋርሕ ናይ ትጽቢት ግዘ ንምሕጻር ዝነበረ ጻዕሪ እውን፣ ሕጻናት ተዳልዮም ንገምጋም ዝጸበይሉ ግዘ ካልኣት ፈተነታት ተኻኢይዎሉ እዮም። ብተወሳኺ፣ ኣብ ከይዲ ምዕባል ክታቦት ዋና ፊዎምቲ ስራሕ AstraZeneca, BioNTech, GlaxoSmithKline, Johnson & Johnson, Merck, Moderna, Novavax, Pfizer, ን Sanofiን [ታሪኻዊ መብጽዓ](#) ንዓለም ኣትዮም ኔርም እዮም፣ በዚ ድማ ናይ ሓባር ቃሎም ናይ ሳይንስ ከይዲ ስርዓት ንምኽባር ሂሳም ናብ ምቁጽጻርን ምርግጋጽን ናይ መጀመርታ ክታቦት ኮቪድ-19 ኣቢሎም እዮም። Messenger RNA (mRNA)፣ ዝተብሃለ ንናይ መጀመርታ ክልተ ክታቦታት ዝተጠቐሙሉ ናብ ናይ FDA ሃንደበታዊ ክታቦታት ክጸድቑ ቀሪቡ (Pfizer-BioNTech and Moderna) እቲ ሓዳሽ፣ ኣይፍላጥን። ተመራመርቲ ንmRNA ንዓሰርተ ዓመተ-ቲ ከጽንዕዕ ጸኒሖም እዮም፣ ናይ መጀመርታ ደረጃ ክሊኒካዊ ፈተነታት ድማ ክታቦት mRNA ብምጥቃም ንኢንፍሉዌንዛ፣ ዚካ፣ ሬቢስን ሳይቶሜራሎቫይረስ (CMV) ተሰሪሖም እዮም። ናይ ቀረባ እዋን ቴክኖሎጂያዊ ቀዳምነታት ኣብ ናይ RNA ባዮሎጂን ኬምስትሪን፣ ከምኡውን ናይ ምብጻሕ ስርዓት፣ እም ናይ ኮቪድ-19 ክታቦታት ንmRNA ብምጥቃም ከም ብቐዕን ድሕንነቱ ዝተሓለውን ክታቦት ንክሰርሑ ሓጺም እዮም።

ሐሰት: ክታቦት ኮቪድ-19 ንኹሉ ነባሪ ኣሃዮ ናይ ግድን ክኸውን እዩ።

ሐቅ: ኣሃዮ ክታቦት ኮቪድ-19 ናይ ግድን ኣይትገብርን።

ናይ ኣሃዮ ስቴት ዝኾነ ይኹን ሰብ ክታቦት ኮቪድ-19 ንክወስድ ኣይተገድድን። እቲ ክታቦት ክወስድዎ ንዝመርጹ ኩሎም ኣሃዮውያን እንተደልዮም ጥራይ ክቐርቡሎም እዩ፣ እዚ ድማ ቀረብ እንትውሰኽ እዩ።

ሐሰት: ካብ ክታቦታት ኮቪድ-19 ኮቪድ-19 ትተሓዝ ኢኻ።

ሐቅ: ካብ ክታቦታት ኮቪድ-19 ኮቪድ-19 ኣይትተሓዝን ኢኻ።

ኣብ ዩናይትድ ስቴትስ ዘለዉ ኩሎም ክታቦታት ኮቪድ-19 በዚ ሕዚ እዋን ዝኾነ ይኹን ናይቲ ኮቪድ-19 ዘምጽእ ቫይረስ መስመር ኣይጥቀሙን። ናይ ፋይዘር-ባዮ ኤንቴክ (Pfizer-BioNTech)ን ሞደርናን ክታቦታት ሜሰንጀር ሪቦንዩክሊክ ኣሲድ፣ ወይከዓ mRNA፣ ክታቦታት እዮም። (ንተወሳኺ መብርሂ ኣብ ታሕቲ ረኣዩ።) ሽቶ ክታቦታት ኮቪድ-19 ንናይ ተኸላኸልቲ ሕግም ሰብነትና ንኮቪድ ንዝምጽእ ቫይረስ ንክፈልይዎን ንክቃለስዎን ምምሃር እዩ። ሓሓሊፉ እቲ ከይዲ ናይ ጎኒ ጸገማት ኣለዉዎ፣ ከም ድኻም፣ ሕግም ርእሲ፣ ኣብ ዝተወጋእካሉ ቦታ ምቕይሕን ምቕንዛውን ከምኡውን ናይ መገጣጠምታትን ጭዋዳን ቃንዛ። እቶም ምልክታት ስርዓት እንትኹኑ እዚ ድማ እቲ ክታቦት ብትኽክል ይሰርሕ ከምዘሎ የረጋግጹ። ብተለምዶ ድሕሪ ክታቦት ሰብነት ምክልኻል ንክምዕብል ደቓይቕ ይወስድ፣ ሓዲ ሓዲ ክታቦታት ድማ ክልተ ግዘ ምውጋእ ይሓቱ። እዚ ማለት ድማ ሰብ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ክታቦታት ቅድሚን እቲ ካልይን ድህሪ እቲ ቀዳማይን ክታቦታት ኮቪድ-19 ብዝምጽእ ቫይረስ ክተሓዝ ይኽእል እዚ ድማ ንምክልኻል ክሳብ ዘምዕብል ግዘ ስለዝወስድ ዩ። [ክታቦት ኮቪድ-19 ብኸመይ ከምዝሰርሕ ተወሳኺ ፍላጥ።](#)

ሐሰት: mRNA ዝጥቀሙ ክታቦታት ንDNA ይቐይሩ ወይ ከዓ ዝርእዩ ይቐይሩ።

ሐቂ፡ ናይ mRNA ዝጥቀሙ ከታቦታት ንDNA ኣይቐይሩን።

ማሴንጆር ሪቦዛይክሊክ ኣሲድ፡ ወይ ከዓ mRNA፡ ንዘርእዩ መቃቐር ወይ ከዓ (DNA) ክቐይር ኣይክእልን። ካብ ከታቦታት ኮቪድ-19 ዘሎ mRNA ብፍጹም ናብ ኒዩክሊስ ሴላት ኣይኣቱን፤ እዚ ድማ DNA ዝቐመተሉ ቦታ እዩ፤ ስለዚ ምስ DNAኹም ብዝኾነ ዓይነት መገዲ ስለዘይራኹብ ጽዕንቶ ኣይፈጥርን። ካብ ከታቦታት ኮቪድ-19 ዘሎ mRNA ንኣካላትኩም ከምዝወሃብ መምርሒ ብከመይ ዘይጓዳእ "ፕሮቲን ስፓይክ" ከምዝሰርሕ =ን እዚ ፕሮቲን ኣብ ኣካላትና ክህሉ ከምዘይግባእ ንክስተብህል ነዚ ዝጸረፍ ተኸላኸል፡ ንከምርት ኣብ ምሕጋዝን እዩ ዝሰርሕ ኢልካ ብቐሊሉ ምግባር ይከኣል። ብመሰረቱ፡ ከታቦታት ኮቪድ-19 ንmRNA ምስ ናይ ኣካላትና ተፈጥሯዊ መከላኸሊ ብምስራሕ ነቲ ቫይረስ ንምቅላስ ዘኸኣል ዓቕሚ ምምዕባል፡ ንሴላት ድማ ብኸመይ መከላኸሊ ክሰርሑ ከምዘለዎም ምምሃር እዩ ዝሰርሕ። ተወሳኺ ንምፍላጥ [ከታቦት ኮቪድ-19 ብኸመይ ከምዝሰርሕ](#) ።

ሓሶት፡ ካብ ኮቪድ-19 ድሒነ እዩ፤ ከታቦት ኮቪድ-19 ኣይፈልጥን።

ሐቂ፡ ዋላ ካብ ኮቪድ-19 ዝደሃኑ ሰባት ከታቦት ብምርካብም ተጠቀምቲ ኸኹኑ ይኸእሉ እዮም።

ኣብ ሕጂ ኣዋን፡ በዓል ሞያታት ሓደሰብ ካብ ኮቪድ-19 ምስ ደሓነ ንኸደየናይ ግዘ መሊሱ ከምዘይሓምም ኣይፈልጡን። ምስ ኮቪድ-19 ብዝተተሓሓዙ ናይ ጥዕና ስግኣታት ምኽንያትን፡ ብኮቪድ-19 ደጊምካ ክትተሓዝ ስለእትኸእልን፡ ሰባት ዋላ ካብ ኮቪድ-19 እንተደሓኑ ናይ ኮቪድ-19 ከታቦታት ክወስዱ ይምከሩ። ብትሓዙ ዝድሕን ሰብ ዝረኽቦ መከላኸሊ ተፈጥሯዊ መከላኸሊ ዝበሃል ኮይኑ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ዝተፈላለዩ እዮ። ብተፈጥሮ ዝመጽእን ብከታቦት ዝመጽእ መከላኸሊን ናይ ኮቪድ-19 ኣድላይቲ በዓል ሞያታት ከመሃሩ ዝፍትኑሎም ዘለዉ ነገራት እዮም፤ ፌደራል ማእከል ቁጽጽርን ምክልኻልን ሕግማት (CDC) ድማ ሓዳሽ ሓበሬታ እንትረክብ ንህዝቢ የፍልጥ።

ሓሶት፡ ናይ ኮቪድ-19 ክብደት ኣዝዩ ዕቱብ ኣይኮነን፤ ከታቦት ኣይፈልጥን።

ሐቂ፡ ናይ ኮቪድ-19 ምልክታት ካብ ቦታ ናብ ቦታ ዝተፈላለዩ እዮም፤ ከታቦት ግና ብኮቪድ-19 ካብ ምትሓዝ ከድሕነኩም ይኸእል እዩ።

ዋላ ብዙሓት ሰባት ኮቪድ-19 እንትሓሙ ቀሊል ምልክት እንተሃለዎም ካልኣት [ከቢድ ሕግም](#) ገጢምዎም ክሞቱ ይኸእሉ ንዓኹም ኮቪድ-19 ብኸመይ ከምዘጸልወኩም እትፈልጡሉ ዝኾነ ይኹን መገዲ የለን፤ ዋላ ኣብ [ዝለዓለ ስግኣት ተቓላዕነት ተዘይኮንኩም ማለት እዩ](#)። ብተወሳኺ ድማ ኮቪድ-19 እንተተታሒዝኩ፡ ንመሓዘትኩም፡ ስድራኹምን ኣብ ከባቢኹም ዘለዉ ሰባትን ክተመሓላልፉ ትኸእሉ። ከታቦት ኮቪድ-19 ናይ ኣካላትኩም መከላኸሊ ብምስራሕ ከይሓመምኩም ምክልኻል ንክትኸእሉ ዝሕግዝ እዩ። ብዛዕባ [ናይ ኮቪድ-19 ከታቦት ከመይ ከም ዝሰርሕ ተወሳኺ ፍለጡ](#) ።

ሓሶት፡ ናይ ኮቪድ-19 ከታቦት እንተወሲድኩም ናይ ምርመራ ኮቪድ-19 ውጽኢትኩም ፖዘቲቭ ይኸውንን።

ናይ ኮቪድ-19 ከታቦት ኣብ እዋን ምርመራ ቫይረስ ኮቪድ-19 ፖዘቲቭ ኣየሰዕቡን።

ኣብ ሕጂ እዋን ኣብ ኣሜሪካ ኣብ እዋን ፈተነ ዘለዉ ኩሎም ከታቦታት ኣብ [ምርመራ ቫይረስ](#)፡ ዝሓዘኩም ኢንፈክሽን እንተሃለዎ እንትረክ ፖዘቲቭ ውጽኢት ኣየሰዕቡን። ኣካላትኩም ናይ መከላኸሊ ስርዓት እንተኣማዕሲሉ፡ እዚ ሽቶ ከታቦት ኮይኑ፡ ኣብ ሓደ ሓደ ናይ [መከላኸሊ ምርመራታት](#) ፖዘቲቭ ውጽኢት ክህልወኩም ይኸእል። ናይ ኣካላዊ መከላኸሊ ምርመራ ኣቐዲሙ ተጠቐሶኹም ከምዝነበርኩምን ነቲ ቫይረስ ንምክልኻል ዘኸኣል ክእለት ኣካል ምምዕባልኩምን የመላኹት። በዓል ሞያታት ናይ ኮቪድ-19 ከታቦት ብኸመይ ንናይ ሰብነት ተከላኸልቲ ሕግም ከምዘጸሉ ኣብ ሕጂ እዋን እናረኣዩ ይርከቡ።

ሓሶት፡ ከም ናይ ሰዓል ከታቦት፣ ዝበሉ ካልኣት ከታቦታት፣ ንኮቪድ-19 ይከላኸሉ እዮም።

ሐቂ፡ ንኮቪድ-19 ንምክልኻል ዝተሰርሑ ከታቦታት ጥራይ እዮም ካብ ኮቪድ-19 ዝከለከሉልኩም።

ከም ናይ ሰዓል ከታቦት፣ ንፍዮ፣ ወይ ናይ ካልእ ሕግም ዝበሉ ካልኣት፣ ካብ ኮቪድ-19 ኣይከላኸሉልኩምን። ካብ ኮቪድ-19 ንምክልኻል ዝማዕበለ ከታቦት ጥራይ፣ ሃንሳብ ብFDA ምስጸደቐ እዩ ዝከላኸለልኩም። ናይ ሰዓል ከታቦት ዋላ ካብ ኮቪድ-19 እንተዘይተኸላኸለልኩም፣ ምስ ኮቪድ-19 እንፍሉዌንዝ (ሰዓል) ከይሕዘኩም ግና ይከላኸለልኩም።

ሓሶት፡ ንኹሉ ሰብ እኹል ከታቦት ክህሉ እዩ።

ሐቂ፡ ናይ ከታቦት ምህርቲ እናወሰኸ ክኸይድ ከሎ፣ ኩሉ ነባሪ ኣሃዮ ፈቓደኛ ኮይኑ እንተመጸኡ ንኮቪድ-19 ዝከላኸል ከታቦት ክረክብ እዩ።

ኣብ መጀመርታ፣ FDA ንሓደ ከታቦት ኮቪድ-19 ኣብ ዩናይትድ ስቴትስ ከጽድቐ ከሎ፣ ሕደት ከታቦት ጥራይ እዩ ክህሉ። እቲ ጽዕነት ናብ ኣሃዮ ክኣቱ ከሎ፣ ክቐበሉ ንዝደልዩ ኩሎም፣ ብዝተኸኣለ ቅልጣፊ ንምብጻጽ፣ ኣሃዮ ከታቦት ብገፊሑ ንምቕራብ ክትሰርሕ እዩ። ኣብ ከይዲ፣ ምህርቲ ከታቦት እንትበዝሕ ብዙሕ ቁጽሪ ክህሉ እዩ፤ ንክኸተብ ዝመረጽ ኩሉ ነባሪ ኣሃዮ ድማ ክረክብ እዩ።

ሕ፡ ከታቦት ኮቪድ-19 ኣብ ሰባት ናይ መከታተሊ ማይክሮቺፕ ኣብ ሰባት ይቐበሩ።

ሐቂ፡ ናይ ከታቦት መርፍእ መከታተሊ ማይክሮቺፕ ኣይብሉን።

ዝኾነ ይኹን ከታቦት ወይ ናይ ኣፍንጫ ፍሊት-ንናይ ከታቦት ኮቪድ-19 ሓይሉ- ማይክሮቺፕ፣ ናኖቺፕ፣ RFID መከታተልቲ፣ ወይ ከዓ ካልእ ንኣካላትኩም ዝቆጸጸር ወይ ዝከታተል መሳርሒ ኣይብሉምን። ዝኾነ ኣቕሓ ወይ ጽዕነት ክትጎል ከምዝግበር እዮም ጽዕነታት ከታቦት ክጸዓኑን ክገዓዙን ከለዉ ቁጽጽር ተገይሩሎም ኣብ መላእ ሃገር ዝተተኑ። ይኹን እምበር፣ እዞም መርፍእት መከታተሊ ኣሃዮውያን ኣለዎም ዝብል ወረ ሓሶት እዩ።

ሓሶት፡ ከታቦት ኮቪድ-19 ኣብ ምውላድ ወይ ካልእ ኣካላዊ ጸገም የምጽእ እዩ።

ሐቂ፡ ካብ እቶም ንሃንደበታዊ ጥቕሚ ክውዕሉ ዝቐረቡ ከታቦታት ኮቪድ-19 ዝተረኣዩ ናይ ድሕንነት ጸገም የለን።

ኣብ ዉሽጢ [Pfizer-BioNTech ደረጃ 3 ፈተነታት ክሊኒክ](#) ካብ 43,000 ውልቀሰባት፣ ከምኡውን ናይ [ምደርና ደረጃ 3 ክሊኒካዊ ፈተነ](#) ምስ 30,000

ተሳተፍቲ፣ ዝኾነ ይኹን ናይ ደሕንነት ጸገም ኣይተረኣየን። ዝተለመዱ ጎኒ ጸገማት፣ ከም ድኻም፣ ሕማም ርእሲ፣ ኣብ ዝተወጋእካሉ ቦታ ምቕያሕን ምቕንዛውን ከምኡውን ናይ መገጣጠምታትን ጭዋዳን ቃንዛ። ከምዚ ዓይነት ጎኒ ጸገማት፣ ዋላ እንተሕመሙ ኣካላትኩም ብጽብቕ ይምልስ ከምዘሎን ንኮቪድ-19 ዘምጽእ ቫይረስ ኣብ ምክልኻል እቲ ክታብት ብትኽክል ይሰርሕ ከምዘሎን የረጋግጹ።

ሓሶት፣ ክታብታት ኣቲዝም የሰዕቡ።

ሓቂ፣ ክታብታት ኣቲዝም ኣየስዕቡን።

ብተደጋጋሚ፣ መጽናዕቲታትን ብዓለም ለክ ደረጃ ዘረጋገጸዎኡን መንነ ኣቲዝምን ክታብትን ርክብ ከምዘየለ እዩ።

ኣየናይ ብዛዕባ ክታብት ኮቪድ-19 ዝቐረበ ሓበሬታ ሓቀኛ ከምዝኾነ ብምንታይ የረጋግጽ?

ኣየናይ ሓበሬታ ከትእምን ከምዘለካ ምፍላይ ከቢድ ክኸውን ይኽእል እዩ። ኢንተርኔት ድማ ከም ጸገም ብዛዕባ ክታብታት ኮቪድ-19 ብዙሕ ዝተዛብዐ ሓበሬታ ይህብ። እቲ ዝሓሸ ከክትገብርዎ እትኽእልዎ ነገር ንዓርሰኹም ብዛዕባ እቲ ክታብት ካብ እሙናት ፍልፍል ሓበሬታ ምምሃር እዩ። ብዛዕባ እሙን ሓበሬታ ክታብት ንምርካብ ኣብዚ ካብ CDC ዝወጸ መግለጺ ኣብ <https://www.cdc.gov/vaccines/vac-gen/evalwebs.htm> ተወክሱ።

ፍልፍል፡ [ማእከል ቁጽጽርን ምክልኻልን ሕማማት \(CDC\)](#)፣ [ናይ ሜሪላንድ ዩኒቨርሲቲ ሕክምናዊ ስርዓት](#)።

ዲሴምበር 9፣ 2020 ዝተፈጠረ።

ንተወሳኺ ሓበሬታ፣ን coronavirus.ohio.gov ተወክሱ።

ንናይ ኮቪድ-19 ሕቶታት መልሲ ንምርካብ፣ ናብ 1-833-4-ASK-ODH (1-833-427-5634)።

ናይ ኣእምሯዊ ጥዕናኹም ልክዕ ከም ኣካላዊ ጥዕናኹም ኣድላዪ እዩ። ምስ ለቡዳ ኮሮና ቫይረስ ብዝተዛመድ ንስኩም ወይ እትፈትዉዎም ሰባት ሕማም ጭንቀት ይገጥሙኩም እንተሃልዩ፣ ሓገዝ ኣብ መዓልቲ ን24 ሰዓት ኣብ ሰሙን ንሸውዓተ መዓልቲ ቅሩብ እዩ። ኣብ 1-800-720-9616 ናብ ናይ ኮቪድ-19 ክንክን መስመር ደውሉ።